

ΣΑ 142 ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑΤΙΚΗ ΤΕΧΝΗ ΣΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΟ

Η Αυγούστα Ελένη

- Ταξίδι στους Αγίους Τόπους για λόγους ευλάβειας αλλά και με πολιτικές προεκτάσεις
- Σύμβολο και ορόσημο, προσδίδει στο προσκύνημα τεράστια δυναμική

Εγερσία

381-384 ταξίδι στους Αγίους Τόπους

- Ίσως προερχόταν από την Ισπανία ή από τη βορειοδυτική ακτή της Γαλατίας
- Ενδεχομένως ήταν μοναχή

Επιστολές από εκκλησιαστικούς άνδρες

- Οι πιο χαρακτηριστικές από Ιερώνυμο
- Προς Ευστοχίαν ή Επιτάφιος Παύλας
- Προσκύνημα Φαβιόλας

Ειδική κατηγορία προσκυνητών

- Γυναίκες (κατά κανόνα χήρες)
- Υψηλής καταγωγής
- Με σημαντικό πλούτο
- Ικανή μόρφωση

- Παύλα => καταγόταν από Σκιπίωνα
- Μελάνη η πρεσβυτέρα => κόρη του ύπατου Μαρκελλίνου και σύζυγος αξιωματούχου
- Μελάνη η νεοτέρα => συγκλητική τάξη

- Η χηρεία σε συνδυασμό με την οικονομική τους άνεση τούς εξασφάλιζε μια σημαντική ελευθερία σε προσωπικό και κοινωνικό επίπεδο

Αυτοκράτειρα Ευδοκία

- Φεύγει από Κωνσταντινούπολη το 438 και εγκαθίσταται στα Ιεροσόλυμα
- Σκοπός της = να καταστήσει τους Αγίους Τόπους μια πόλη που να συναγωνίζεται την πρωτεύουσα σε μέγεθος, πλούτο και κύρος

Κατάληψη Αγίων Τόπων από Άραβες =>
προσκύνημα στις ιερές θέσεις της
Παλαιστίνης και της Αιγύπτου = επικίνδυνο
εγχείρημα

Σε περιόδους έντασης κάποιοι επίδοξοι
προσκυνητές αποφεύγουν την Ιερουσαλήμ και
κατευθύνονται προς την Κωνσταντινούπολη η
οποία σταδιακά από τον 5ο αιώνα
μετατρέπεται σε εξαιρετικά σημαντικό
χριστιανικό προσκύνημα

ΚΙΝΗΤΡΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣΔΟΚΙΕΣ

Θέαση ιερών θέσεων συνδεδεμένων με τη γέννηση, τη ζωή, τα Πάθη και την Ανάσταση του Ιησού

Επίσκεψη σε μοναχούς, μοναστικές κοινότητες και τάφους μαρτύρων με σκοπό τη διδαχή

Προσευχή = πράξη ευγνωμοσύνης ή εκπλήρωση τάματος ή αίτημα για συγχώρεση

ΚΙΝΗΤΡΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣΔΟΚΙΕΣ

- Υπαρξιακά ερωτήματα και αναζητήσεις
- Συμμετοχή σε ιερές λατρευτικές πρακτικές ή τελετές (πχ βάπτισμα στα νερά του Ιορδάνη)
- Πρόσφατη απώλεια κάποιου οικείου προσώπου
- Ειδικότερα για τις γυναίκες από τα ανώτερα κοινωνικά στρώματα => δυνατότητα για δραστηριοποίηση στον χώρο του θρησκευτικού βίου

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- P. Maraval, The Earliest Phase of Christian Pilgrimage in the Near East, DOP 56 (2002) , 63-74
- A.M. Talbot, "Pilgrimage in the Eastern Mediterranean between the 7th and 15th centuries" ,Egeria,Athens, 37-46
- G.Frank, Pilgrimage, The Oxford Handbook of Early Christian Studies, Oxford 2008, 827-841
- R. A. Markus, "How on Earth Could Places Become Holy ? Origins of the Christian Idea of Holy Sites", J ECS 2 (1994)

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Jas' Elsner, Ian Rutherford – Pilgrimage in Graeco Roman and Early Christian Antiquity- Seeing the Gods-Oxford University Press, USA (2006)
- G. Frank, The memory of the eyes, Pilgrims to Living saints in Christian Late Antiquity